

Віка СВИСТУН

Здобувачка вищої освіти ОС "Бакалавр"
спеціальності 073 «Менеджмент»

Науковий керівник: **Покотильська Н.В.**,
канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування ЗВО "ПДУ",
м. Кам'янець-Подільський

СУТНІСТЬ І ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Сучасні економічні реалії переконливо доводять, що планування виробничої діяльності підприємства є особливо важливим, так, як саме ефективні підприємства відрізняються здатністю планувати, як буде виглядати їх успіх [3].

Суть планування полягає в розробці та обґрунтуванні цілей, визначенні найкращих методів і способів їхнього досягнення при ефективному використанні всіх видів ресурсів, необхідних для виконання поставлених завдань і встановлення їх взаємодії.

Сам процес планування проходить чотири етапи:

1. розробку загальних цілей;
2. визначення конкретних цілей на даний період із подальшою їхньою деталізацією;
3. визначення шляхів і способів досягнення цілей;
4. контроль за процесом досягнення поставлених цілей шляхом зіставлення планових показників із фактичними та коригування цілей.

У процесі планування кожне підприємство має відповісти на такі запитання:

- що повинно бути зроблено і для чого?
- коли це буде зроблено і хто його робитиме?
- де це буде зроблено і що для цього необхідно?

Вирішення цих питань є функцією планування, яка слугує основою для прийняття рішень та являє собою управлінську діяльність, що передбачає

розробку цілей і завдань управління виробництвом, а також визначення шляхів реалізації планів для досягнення поставлених цілей.

Методологія планування — це сукупність теоретичних висновків, загальних закономірностей, наукових принципів розробки планів, їхнього обґрунтування та описання відповідно до сучасних вимог ринку, що перевірені передовою практикою.

Основою суспільства є матеріальне виробництво і відносини в сфері виробництва, які визначають суспільне буття людей. В суспільному виробництві вирішальна роль належить матеріальному виробництву, яке і є об'єктом науки планування.

До процесу планування діяльності підприємств входить багато складових: виробництво і реалізація продукції, її собівартість, забезпеченість трудовими, матеріальними і фінансовими ресурсами, фінансові результати роботи, фінансовий стан підприємства, його інвестиційна діяльність. Саме ці складові і є об'єктами планування діяльності підприємств, які розглядаються як єдине ціле і через які розкривається його предмет.

Оскільки планування являє собою процес підготовки рішень про цілі, способи і методи їхнього досягнення шляхом цілеспрямованої порівняльної оцінки різних альтернативних варіантів, що завжди пов'язано із використанням ресурсів, то саме ресурси підприємства і є більшою мірою предметом планування на підприємстві.

Планування можна розглядати як процес прийняття рішень, який передає майбутнім діям. Результатом планування є прийняття органом управління рішення про те, що, де і яким чином треба зробити [2].

За ринкових умов господарювання, у жорсткій конкурентній боротьбі працювати ефективно та результативно і бути успішним протягом тривалого часу може лише те підприємство, що чітко планує свою діяльність [3].

Важливим елементом планування на виробництві є виробнича програма, вона існує задля того, щоб мати можливість передбачити майбутнє, вміло планувати діяльність підприємства та забезпечити безперервний процес

виробництва через введення виробничих потужностей, розрахунку потреби в ресурсах матеріалу і сировини, чисельності персоналу, транспорту в свою чергу забезпечує сталий розвиток підприємства. Перш за все програма виробництва передбачає випуск конкурентоспроможної і прибуткової для виробника продукції. Це зобов'язує систематично створювати усі види планів виробничої програми: довгостроковим (стратегічним), поточним і оперативно-календарним. Для ефективного створення виробничої програми необхідно брати до уваги наступні аспекти :

- перспективу планування виробництва продукції;
- прогнозування попиту на продукцію підприємства, що базується на аналізі змін ринкової структури;
- існуючі державні замовлення на продукт;
- кінцеві результати дослідження поточного попиту на продукцію;
- укладання договорів для закупівлі продукції для виробництва, що базується на вільному виборі;
- дії для координування та підтримування виробництва;
- дії для нарощування виробничих потужностей;
- облік нереалізованої продукції за минулий період.

Виробнича програма має створюватися, беручи до уваги кількість ресурсів підприємства та отримання відмінних результатів, тобто бути оптимальною, відповідати структурі ресурсів підприємства та забезпечувати найкращі результати його діяльності за прийнятими критеріями. Виробничу програму оптимізують за наступними цілями: планувати раціональну складову асортименту продукції; визначити найбільш доступний обсяг для виробництва продукту та економічного кордону нарощування виробництва. Основою формування довгострокового плану виробництва продукції можуть бути генеральна мета, базова стратегія, а також обрана на їх основі перспективна концепція маркетингу. По суті, прийнята в стратегічному плані базова стратегія може бути виробничою або товарною. Зміст виробничої стратегії (перспективної концепції маркетингу) полягає в тому, що розвиток

підприємства, зокрема зростання збуту продукції, може бути реалізовано за рахунок підвищення рівня виробничого потенціалу підприємства [1].

Отже, сутність планування полягає у конкретизації та обґрунтуванні цілей і завдань діяльності та розвитку підприємства в плановому періоді, виборі ресурсів, способів і засобів, необхідних для їхнього досягнення та отримання бажаних кінцевих результатів.

Список використаних джерел

1. Планування діяльності підприємства: загальна характеристика, принципи та методи планування. Електронний ресурс- [https://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/19531/].
2. Сутність планування і особливості його здійснення на підприємстві. Електронний ресурс- [<https://studfile.net/preview/5251762/page:2/>].
3. Особливості планування виробничої діяльності підприємства. Електронний ресурс- [<http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/230511>].
4. Сутність, необхідність, роль та особливості планування за сучасних умов. Електронний ресурс- [https://pidru4niki.com/92310/finans/sutnist_neobhidnist_rol_osoblivosti_planuvannya_suchasnih_umov].